

EUROPEAN UNION

**EU
MISSIONS**

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

**DIY priručnik o uključivanju
dionika i građana u prilagodbu
klimi, uključujući alate, dobre
prakse i iskustva**

SADRŽAJ

UKLJUČIVANJE DIONIKA I GRAĐANA U PRILAGODBU KLIMI	4
KORAK 1: PRIPREMA TERENA ZA ADAPTACIJU	8
KORACI 2, 3 I 4: PROCJENA KLIMATSKIH RIZIKA I RANJIVOSTI TE IDENTIFICIRANJE, PROCJENA I ODABIR OPCIJA PRILAGODBE	18
KORAK 5: PROVEDBA POLITIKA I AKCIJA PRILAGODBE	24
KORAK 6: PRAĆENJE, EVALUACIJA I UČENJE	30

Autori: Marianne Wehbe¹, Gloria Salmoral¹,
Manuel Bea¹, Elena López-Gunn¹, Richard J. Smithers².

¹ Icatalist, ² Ricardo

E-pošta: info@mip4adapt.eu

Rukopis ažuriran u ožujku 2025. god.

Molimo citirajte ovaj dokument kao Wehbe, M., Salmoral, G., López-Gunn, E., M. & Smithers, RJ 2024. DIY priručnik o uključivanju dionika i građana u prilagodbu klimi, uključujući alate, dobre prakse i iskustva. ožujak 2025. Misija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama. Europska unija, Bruxelles.

Izjava o odricanju

U ovom dokumenti izneseno je samo stajalište autora i Europska komisija nije odgovorna za bilo kakvu upotrebu informacija koje su u njemu sadržane. Uvažavanje prethodno objavljenog materijala i rada drugih izvršeno je odgovarajućim citatom i/ili navodom. Ponovna uporaba je dopuštena pod uvjetom da se navede izvor i da izvorno značenje ili poruka dokumenta nisu iskrivljeni.

Europska komisija nije odgovorna ni za kakve posljedice proizašle iz ponovne uporabe. Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Sve slike © su Europske unije, osim ako nije drugačije navedeno.

© Europska unija, 2025

UKLJUČIVANJE DIONIKA I GRAĐANA U PRILAGODBU KLIMI

Angažiranje dionika i građana povećava relevantnost, učinkovitost i vjerodostojnost planova prilagodbe klimi, te na taj način gradi povjerenje i podržava kolektivni mandat za provedbu mjera prilagodbe. To čini uključivanjem lokalnih spoznaja i problematike, nadopunjavanjem pristupa odozgo prema dolje, poticanjem zajedničkog vlasništva i pojašnjavanjem zajedničkih ciljeva.

Ovaj DIY (uradi sam) priručnik namijenjen je regionalnim i lokalnim jedinicama samouprave, a razvila ga je **Platforma za provedbu misije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (MIP4Adapt)**, te naglašava četiri ključne aktivnosti za uključivanje dionika i građana u prilagodbu klimi u prilagodbu klimi:

- **Komuniciranje:** pružanje jasnih i dostupnih informacija
- **Angažiranje** dionika i zajednica
- **Povezivanje** dionika i građana radi olakšavanja suradnje i
- **Omogućavanje** zajedničkog i pojedinačnog djelovanja.

Slika 1. Koraci alata za podršku regionalnoj prilagodbi (RAST). Izvor: Portal Misije

Priručnik nudi praktične načine uključivanja dionika i građana te promicanja njihovog aktivnog sudjelovanja u svim dijelovima planiranja i djelovanja koji se odnose na prilagodbu klimi. Vodi vas kroz relevantne participativne aktivnosti i ističe alate, dobre prakse i primjere za uključivanje dionika i građana u sve korake ciklusa planiranja prilagodbe klimi, kao što je navedeno u [Regionalnom alatu za podršku prilagodbi \(RAST\)](#) (Slika 1).

Opće participativne aktivnosti (kao što su radionice, fokusne grupe i zborovi građana) i povezani alati za uključivanje dionika i građana mogu se koristiti u različitim kontekstima kako bi se izgradili čvrsti temelji za uključivanje, i to ne samo za planiranje i djelovanje vezano za prilagodbu klimi. Možete koristiti ove participativne aktivnosti i alate za prikupljanje različitih perspektiva, razumijevanje problema, poticanje dijaloga, aktivno sudjelovanje i postizanje konsenzusa. Iako možda neće uvijek obuhvatiti svako stajalište, ove inicijative mogu biti učinkovite i pružiti osnovu za razvoj i provedbu inovativnijih participativnih aktivnosti i povezanih alata za suradnju s dionicima i građanima.

ŠTO JE NOVO...

Izvornim **DIY priručnik o uključivanju dionika i građana u prilagodbu** klimi opisane su opće participativne aktivnosti i povezani alati. Ova ažurirana verzija uključuje povratne informacije korisnika prvog izdanja i uvodi nove alate i smjernice za poboljšanje njegove praktične upotrebe. Usavršili smo pristupe uključivanju različitih vrsta dionika, uključujući one iz privatnog i trećeg sektora, osiguravajući širu primjenjivost. Također smo osigurali tematske letke koji su usmjereni na participativne aktivnosti i povezane alate kako bismo im olakšali donošenje odluka tijekom ciklusa planiranja prilagodbe. Ovi letci uključuju sljedeće:

- **Kreativno uključivanje** za iskorištavanje kreativnosti za prilagodbu klimi koja promiče otpornost. Kreativne participativne aktivnosti i povezani alati mogu pomoći obuhvatiti širi raspon perspektiva tako da se ljudi osjećaju slobodnima da se izraze i daju svoj doprinos na različite, umjetničke i originalne načine. Kreativno uključivanje potiče stvaranje emocionalnih veza, razmjenu znanja, izgradnju zajednice, inspirativne akcije i utjecaj na klimatske politike.

- **Uključivanje privatnog sektora**, posebno za identificiranje i provedbu mjera prilagodbe klimi i inovativnih rješenja. Privatni sektor ima resurse, stručnost i inovativne kapacitete kojima mogu dati značajan doprinos klimatskim mjerama. Uključivanjem poduzeća u razvoj i provedbu klimatskih strategija, možete iskoristiti njihov potencijal za promicanje održivih praksi koje podržavaju prilagodbu klimi. Suradnja između javnog i privatnog sektora može dovesti do razvoja učinkovitih, inovativnih rješenja koja se bave klimatskim ranjivostima i rizicima, poboljšavajući prilagodbu iz ekološke, društvene i ekonomske perspektive.

- **Potpora ranjivim skupinama** kako bi se osiguralo inkluzivnost klimatskih mjera. Oni koji bi mogli biti najviše pogođeni klimatskim promjenama često trebaju ciljane intervencije kako bi se prilagodili promijenjenim okolnostima i izgradili svoju otpornost. Inicijative se mogu usredotočiti na pružanje pristupa resursima, zajedničko učenje i sustave podrške koji ranjivim skupinama omogućuju sudjelovanje u planiranju i provedbi prilagodbe klimi. Osnaživanje ovih zajednica zahtijeva njihovo aktivno uključivanje u prepoznavanju i određivanju prioriteta njihovih jedinstvenih ranjivosti i nedostataka kapaciteta u prilagodbi opasnostima povezanim s klimom. Uključuje članove grupe koji identificiraju, utvrđuju prioritete i provode akcije prilagodbe klimi koje odgovaraju njihovim potrebama.

Usvajanjem pristupa koji obuhvaća cijelo društvo i aktivnim uključivanjem svih vrsta dionika i građana, možete osigurati da nitko ne bude zakinut, promicati društvenu pravdu i poboljšati učinkovitost prilagodbe klimatskim promjenama kako biste smanjili ranjivosti i rizike i povećali otpornost.

Za učinkovito korištenje Priručnika, započnite s pregledom 1. koraka RAST-a, koji je ključan za razvoj vaše strategije uključivanja i komunikacije. Ovaj temeljni korak pomoći će vam da uključite dionike i građane u cijeli proces planiranja prilagodbe klimi.

Kako idete dalje, krećite se kroz Priručnik prema svojim potrebama. Gledajte ovaj Priručnik kao jedan fleksibilan, sveobuhvatan izvor, iz kojeg ćete birati dijelove koji najbolje služe vašim ciljevima. Svaki odjeljak odgovara različitom koraku ciklusa planiranja i može mu se neovisno pristupiti.

Evo kako najbolje iskoristiti svaki odjeljak:

- **Tematski letci:** Započnite s letcima za brzi pregled primjera alata.
- **RAST tablice koraka:** Koristite ove tablice za pronalaženje detaljnih opisa alata.

U Priručniku možete pronaći izravne poveznice za dodatne informacije o svakom alatu, s primjerima primjene i najboljim praksama. Uključeni su svi alati iz prethodne verzije, kao i dodatni alati o tome kako uključiti različite vrste dionika.

Priručnik slijedi RAST, predstavljajući specifične participativne aktivnosti i povezane alate, dobre prakse i iskustva vezana uz uključivanje dionika i građana u svaki korak ciklusa planiranja klimatske prilagodbe.

Odabir participativnih aktivnosti i povezanih alata za uključivanje dionika i građana u planiranje i djelovanje prilagodbe klimi ovisi o ciljevima svakog koraka i vašim općim ciljevima. Oni mogu uključivati razmjenu informacija, provođenje zajedničke analize, promicanje uzajamnog učenja, omogućavanje zajedničkog donošenja odluka i uključivanje određenih dionika. Zavisno od vašeg internog znanja i sposobnosti, moglo bi biti vrijedno angažirati i konzultanta da vam pomogne u učinkovitom uključivanju dionika iz javnog, privatnog i trećeg sektora, kao i građana, te implementaciji participativnih aktivnosti i povezanih alata.

Imajte na umu da je, bez obzira na to koliko ste napredovali u svom ciklusu prilagodbe, važno pročitati 1. korak koji se bavi razvojem strategije uključivanja i komunikacije. Možete poboljšati i prilagoditi svoju strategiju uključivanja i komunikacije kako napredujete kroz korake ciklusa planiranja klimatske prilagodbe.

KORAK 1: PRIPREMA TERENA ZA ADAPTACIJU

Upute za čitanje ovog odjeljka:

Započnite pregledom svojih ciljeva za uključivanje dionika i građana u 1. koraku RAST-a kako biste razumjeli svoje razloge za to. U ovom se odjeljku objašnjava kakva je važnost ranog uključivanja dionika i građana. Istražite praktične primjere za razvoj strategije uključivanja i komunikacije, čime ćete postaviti temelje za učinkovitije procjene rizika i razvoj politike u kasnijim koracima.

Ciljevi ovog odjeljka:

- Dati pregled prvog koraka RAST-a: priprema temelja za ciklus prilagodbe klimi.
- Fokusira se na rano uključivanje dionika iz javnog, privatnog i trećeg sektora te građana u proces.
- Naglašavanje važnosti participativnih aktivnosti za poticanje suradnje.
- Daje praktične primjere za razvoj strategije uključivanja koja osigurava uključivo i učinkovito planiranje prilagodbe.

Korak 1 Priprema terena za adaptaciju

U 1. koraku, u kojemu se priprema teren za prilagodbu, trebate sastaviti i organizirati osnovne elemente kojima ćete započeti proces planiranja prilagodbe. To uključuje identificiranje ključnih dionika iz javnog, privatnog i trećeg sektora te građana koje je potrebno uključiti. Njihovo rano uključivanje osigurava da se njihove perspektive i saznanja mogu integrirati od samog početka, te na taj način postave temelji za učinkovitije i uključive procjene rizika (Korak 2), identifikaciju, odabir i provedbu mjera prilagodbe (Koraci 3, 4 i 5), te praćenje, evaluaciju i učenje (Korak 6). Uspostavom strukturiranog pristupa uključivanju u Koraku 1, možete stvoriti čvrstu i usklađenu osnovu za smisleno sudjelovanje, razmjenu i suradnju tijekom cijelog ciklusa planiranja prilagodbe.

U ovom koraku možete razviti strategiju uključivanja i komunikacije (vidi Sliku 1) prilagođenu vašem lokalnom kontekstu obrađivanjem sljedećih ključnih pitanja:

- Zašto vam je općenito važno surađivati s dionicima i građanima, posebno u vezi sa svakim korakom procesa planiranja prilagodbe?
- Tko su operativni voditelji za sektore ili službe iz javnog, privatnog i trećeg sektora koji trebaju biti uključeni u ciklus planiranja prilagodbe?
- Kako ćete osigurati dugoročnu političku predanost?
- Kako ćete osigurati uspješan proces sudjelovanja koji će vam pomoći da dobijete javno prihvaćanje svog plana prilagodbe klimi i potaknuti djelovanje?
- Koje aktivnosti ćete uključiti u svoju strategiju uključivanja i komunikacije i zašto?

Korak 2 Procjena klimatskih rizika i ranjivosti

Korak 3 Identificiranje mogućnosti prilagodbe

Korak 4 Procjena i odabir mogućnosti prilagodbe

Korak 5 Provedba politika i akcija prilagodbe

Korak 6 Praćenje, vrednovanje i učenje

KORAK 1:

PRIPREMA TERENA ZA ADAPTACIJU

Za početak možete provesti mapiranje dionika i analizu mreže. Na primjer, **smjernice RESIN** predlažu:

- Identificiranje dionika iz javnog, privatnog i trećeg sektora kroz proces mapiranja dionika
- Kategorizacija dionika pomoću **matrice utjecaja i interesa** kako bi se ocijenila razina njihove u moći i uključenosti u nastojanjima prilagodbe klimi te razlikovati između:
 - Ključni igrači (visoki utjecaj, veliki interes): ključni dionici koje bi trebalo aktivno uključiti u donošenje odluka
 - Ključni branitelji (visoki utjecaj, mali interes): moćni, ali manje uključeni akteri koje treba držati zadovoljnim kako bi se spriječio njihov otpor
 - Jake pristaše (mali utjecaj, veliki interes): angažirani dionici koji, unatoč nedostatku moći odlučivanja, mogu pružiti podršku
 - Ostali akteri (mali utjecaj, mali interes): Manje relevantni u početku, ali treba ih pratiti zbog mogućih promjena u utjecaju ili interesu
- Analizirajte odnose dionika (pogledajte **uvodne smjernice za analizu društvenih mreža**).

Također možete koristiti RACI matricu da razjasnite tko treba biti:

- **Odgovoran**, tj. oni koji upravljaju sektorima, sustavima ili imovinom u procesu planiranja prilagodbe
- **Odgovoran**, tj. oni koji donose ključne odluke i nadziru proces
- **Konzultiran**, tj. uključujući stručnjake i savjetnike koji mogu dati kritične podatke
- **Informiran**, tj. uključujući one na koje utječu klimatske promjene i one koji bi mogli imati koristi od mjera prilagodbe.

Zajedno, matrica utjecaja i interesa i RACI matrica mogu vam pomoći u razvoju uključive, dobro koordinirane strategije uključivanja i komunikacije koja identificira koga trebate angažirati i kako u svakom koraku procesa prilagodbe.

Učinkovita **komunikacija** i uključivanje trebaju osigurati da se ključne poruke jasno prenesu ciljnoj publici najprikladnijim putem, uključujući participativne aktivnosti. Poruke moraju biti prilagođene karakteristikama, prioritetima i brigama publike, neovisno o tome čine li publiku donositelji odluka, praktičari, stručnjaci ili šira javnost. Korištenje jasnog, relevantnog i zanimljivog sadržaja, uvjerljivih priča, pristupačnog jezika i vizualnih elemenata pomaže u poticanju razumijevanja, suradnje, uključenosti i podrške za djelovanje u području prilagodbe.

Ako ste velika jedinica regionalne ili lokalne vlasti s potrebnim kapacitetom i resursima, možda bi vas zanimalo razvoj **zajednice prakse** (vidi **Priručnik zajednice prakse**) koja uključuje **relevantne dionike iz cijelog javnog, privatnog i trećeg sektora i/ili** zbor građana koji će biti uključen u sve naredne korake (vidi Tablicu 1). Međutim, potrebno je osigurati da možete dugoročno održavati zajednicu prakse ili zbor građana prije nego što se posvetite njihovom osnivanju.

Tablica 1 daje sažetak informacija o širokom rasponu participativnih aktivnosti, povezanih alata i dobrih praksi koje bi vam mogle biti korisne.

Kako biste nastavili graditi međusobno razumijevanje regionalnih i lokalnih vlasti o tome kako najbolje uključiti dionike i građane u prilagodbu klimatskim promjenama, iskoristite priliku da pokažete svoje napore kroz **Priče o prilagodbi** za **Portal misije** i svojim doprinosom **Zajednici prakse Misije EU za prilagodbu**. Zajednica održava seminare i omogućuje suradnju između svih onih koji pridonose ispunjenju Misije diljem Europe. Osim toga, također bi moglo biti korisno pridružiti se **Zajednici prakse Centra za kompetenciju za participativnu i deliberativnu demokraciju (CC-DEMOS)**, koja pruža prilike za razmjenu iskustava, poboljšanje participativnih procesa i jačanje angažmana dionika u politikama prilagodbe. Pod vodstvom Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije, ova inicijativa nudi obuku, istraživačku suradnju i platformu za razmjenu najboljih praksi o participativnoj i deliberativnoj demokraciji.

KORAK 1:**PRIPREMA TERENA ZA ADAPTACIJU**

Tablica 1. Preporučene participativne aktivnosti za uključivanje dionika i građana u Korak 1: Priprema terena za prilagodbu.

Participativna aktivnost	Ciljna skupina	Zašto koristiti ovu aktivnost u 1. koraku?	Razmatranja	Primjeri korisnih alata, te dobrih praksi i iskustava
Mapiranje i analiza dionika	Dionici	Zajednička analiza za identifikaciju i kategorizaciju dionika. Neophodno za izgradnju baze dokaza, političku podršku, uspostavljanje upravljačkih struktura i identificiranje i analizu dionika i uloga	Točna identifikacija i angažman Potencijalna pristranost u kategorizaciji	Korisni alati RESIN metodologija i smjernice za mapiranje dionika; kategorizacija i prioritizacija dionika korištenjem analize društvenih mreža ; dodjeljivanje uloga i odgovornosti pomoću RACI matrice . Dobre prakse i iskustva Mreža dionika u Općinskom vijeću Rogalanda ; kako angažirati ekosustav inovatora inovativnim pristupom u regiji Blekinge ; plan ključnih dionika u andaluzijskoj regiji .
Zajednice prakse	Dionici; građani	Uključiti i konzultirati u vezi s odlukama koje se donose u ciklusu planiranja prilagodbe klimi. Pomaže međusobnom razumijevanju, izgradnji baze dokaza i uspostavljanju struktura upravljanja kroz međusobno učenje i suradnju.	Potrebna je strategija dugoročnog angažmana	Korisni alati EU-JRC Community of Practice Playbook ; Poseban članak o zajednicama prakse i klimatskim promjenama . Dobre prakse i iskustva Regionalni COP u Centre-Val de Loire pretočiti ekološke ambicije u konkretne akcije; EU projekt Digital Water City sa zajednicom prakse usmjerenom na rješavanje izazova klimatskih promjena za vodni sektor i nove tehnologije.
Klimatski skupovi	Građani	Osiguravanje uspješnog sudjelovanja. Presudno za stvaranje sigurnog prostora za raspravu i razmatranje, političku podršku, imovinsko-pravnim pitanjima, i podizanje svijesti o planovima prilagodbe.	Veliki organizacijski i logistički zahtjevi	Korisni alati Alat za klimatske skupove Živi laboratoriji iz EU projekta CLIMAS ; resursi o klimatskim skupovima u KNOCA-i (Knowledge Network on Climate Assemblies – Mreža znanja o klimatskim skupovima). Dobre prakse i iskustva Nadahnjujuća iskustva iz Westminstera , Škotske , Krakowa , Katalonije , Milana , Cambridgea i Zagreba .
Pripovijedanje	Građani	Prijenos podataka o klimatskim utjecajima putem priča. Učinkovito za komuniciranje o prilagodbi, podizanju svijesti i međusobnom učenje.	Učinkovitost ovisi o kvaliteti priče	Korisni alati ParCos projekt ; Karta klimatske priče Ambrogia i Gaie . Dobre prakse i iskustva Iskustvo pripovijedanja u Nantes Metropoleu ; Alat za priču iz regije Auvergne-Rhône-Alpes Énergie Okoliš (AURA-EE).
Klimatska šetnja	Građani	Angažiranje građana kroz interaktivna iskustva. Olakšava podizanje svijesti i međusobno učenje u prilagodbi na zanimljiv način.	Ovisno o vremenskim prilikama, možda neće privući svu publiku	Korisni alati Climate City Walk Climate Pact-a; Projekt Klimatska šetnja i Lutalice promjenjivim svjetovima . Dobre prakse i iskustva Klimatska šetnja u gradu Grazu .
Festival klime	Građani	Razmjena informacija i međusobno učenje uključivanjem građana kroz umjetnička događanja, predstave i interaktivne izložbe. Korisno za podizanje svijesti, političku podršku i angažiranje široke i brojne publike.	Veliki organizacijski napor	Dobre prakse i iskustva Klimatski festivali u Galwayu i Edinburghu ; festival klimatskih usluga i inovacija Festival Climateeurope2 u Veneciji ; Climax Festival u Bordeauxu .
Obika o poslovnoj otpornosti	Dionici	Programi ili aktivnosti koje grade kapacitete poduzeća za procjenu ranjivosti i razvoj strategija prilagodbe.	Osnažuje znanjem i alatima. Zahtijeva stalni angažman i resurse.	Dobre prakse i iskustva: Škotska s radionicama za mala poduzeća pogođena obalnom erozijom .

KLJUČNE TOČKE KOJE TREBA UZETI U OBZIR KADA RAZVIJATE SVOJU STRATEGIJU UKLJUČIVANJA I KOMUNIKACIJE

ODREDITE SVOJE SVRHE I MJERE USPJEHA

- Identificirajte svoje specifične svrhe za uključivanje i komunikaciju s dionicima i građanima, prema potrebi za svaki korak RAST-a
- Odredite kako ćete mjeriti uspjeh angažiranja i komunikacijskih aktivnosti.

ODREDITE TKO TREBA BITI UKLJUČEN I U KOJIM KORACIMA

- Upotrijebite matricu utjecaja i interesa i RACI matricu kako biste identificirali ključne dionike i građane koje trebate uključiti ili s kojima trebate komunicirati. To će vam pomoći osigurati dugoročnu političku predanost i uspostaviti učinkovito upravljanje planiranjem i provedbom prilagodbe. Time se također osigurava relevantnost, vjerodostojnost i legitimnost vašeg plana. Osim toga, time se pomaže identificirati osobe čije su razumijevanje i podrška ključni za uspješnu provedbu.
- Neki dionici i građani bit će relevantni za sve korake procesa planiranja prilagodbe, dok će neki drugi biti relevantni samo za određene korake. Pri započinjanju svakog sljedećeg koraka, preporuča se da provjerite koje dionike treba uključiti. U koracima 2, 3 i 4, trebat će uključiti dionike koji trebaju dati doprinos zbog svojih nadležnosti, odgovornosti ili stručnosti u vezi sa sektorima koji će biti obuhvaćeni vašim procjenama klimatskih ranjivosti, rizika i mogućnosti prilagodbe. U koraku 5 pri izradi planova provedbe, treba uključiti organizacije i pojedince koji trebaju dati doprinos kao potencijalni partneri u provedbi ili ulagači.

PROMICANJE ODRŽIVOG ANGAŽMANA

- Identificirajte odgovarajuće participativne aktivnosti i povezane alate za uključivanje dionika iz javnog i privatnog sektora i građana izradom okvirnog plana participativnih aktivnosti za svaki korak RAST-a (vidi sliku 2).
- Pojasnite prednosti uključenosti za vaše regionalne ili lokalne vlasti, dionike i građane, uključujući upravljanje očekivanjima i izgradnju osjećaja zajedništva.
- Navedite potrebne resurse i očekivano trajanje svake participativne aktivnosti. Imajte na umu da će se trajanje angažmana svremenom možda morati mijenjati.

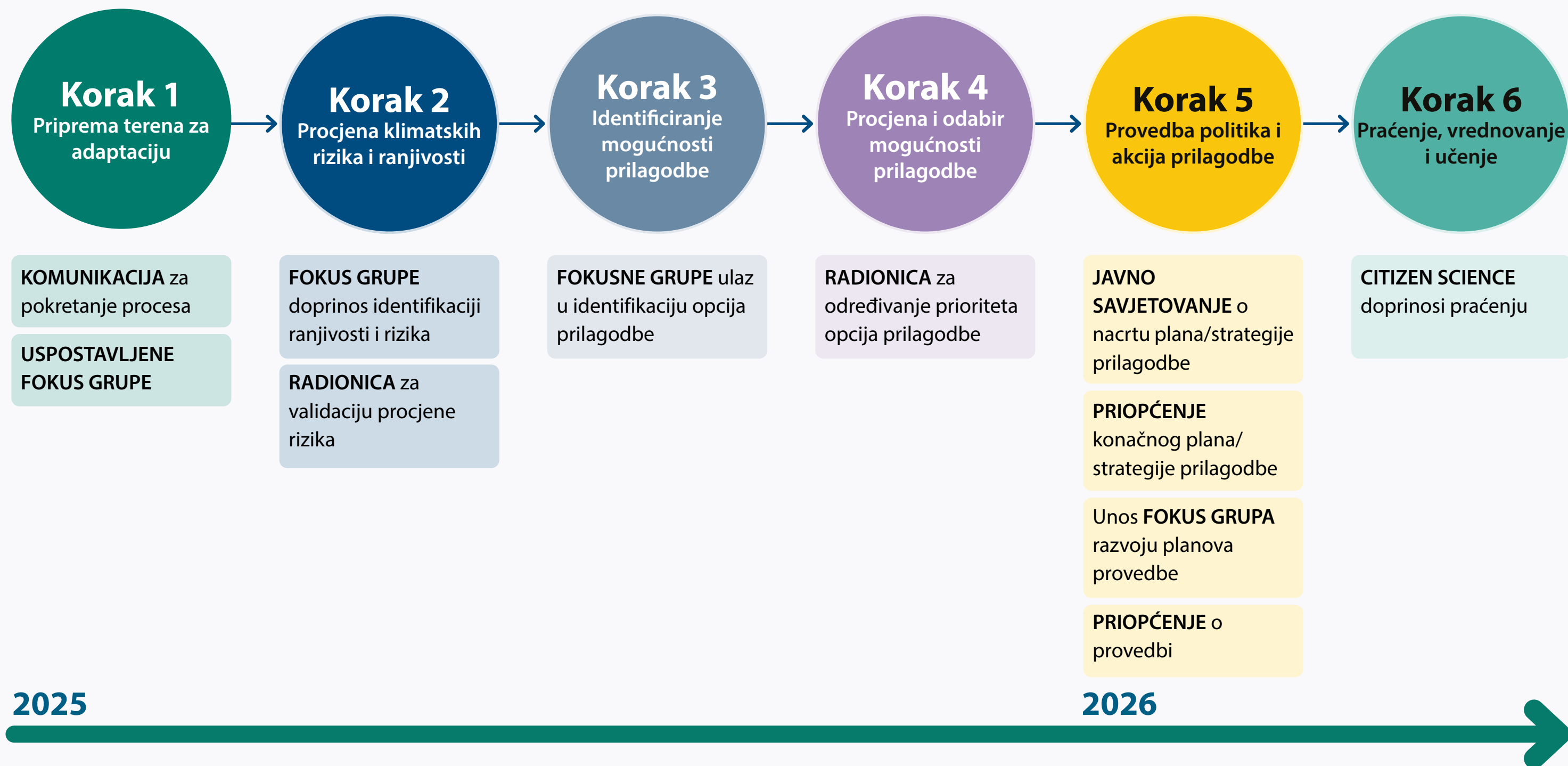
OSIGURAJTE UČINKOVITU KOMUNIKACIJU

- Identificirajte ključne poruke, ciljnu publiku i odgovarajuće komunikacijske kanale u svakom koraku RAST-a.
- Prilagodite komunikaciju tako da odgovara prioritetima, brigama i motivacijama dionika.
- Koristite jasne, privlačne i vizualno uvjerljive formate kako biste poboljšali razumijevanje i sudjelovanje.

Sastanak dionika Općinskog vijeća za klimatske akcije (CMAC) Torres Vedras, ožujak 2024.

Slika 2. Primjer strategije angažmana i komunikacije s detaljima participativnih aktivnosti u različitim RAST koracima

KORACI 2, 3 I 4: PROCJENA KLIMATSKIH RIZIKA I RANJIVOSTI TE IDENTIFICIRANJE, PROCJENA I ODABIR OPCIIA PRILAGODBE

Upute za čitanje ovog odjeljka:

Započnite s pregledom ciljeva kako biste razumjeli u čemu je fokus ovog odjeljka, koji objašnjava kako dionici i građani mogu biti uključeni tijekom koraka 2, 3 i 4 RAST-a. Ovi koraci pružaju prilike za osiguranje ulazne podatke i validaciju vaših procjena klimatskih rizika i mogućnosti prilagodbe. Ovaj odjeljak prikazuje specifične aktivnosti sudjelovanja i povezane alate koji se mogu koristiti za dobivanje, povezivanje i uključivanje dionika i građana.

Ciljevi ovog odjeljka:

- Objašnjava kako se dionike i građane može konzultirati tijekom koraka 2, 3 i 4 RAST-a.
- Naglašava participativne aktivnosti i povezane alate za suradnju s dionicima i građanima, uključujući primjere najbolje prakse
- Naglašava potrebu upravljanja očekivanjima kako bi se podržalo donošenje odluka i izgradio konsenzus kroz sve ove korake za ranjive skupine.

FOKUS GRUPE I RADIONICE

Fokus grupe pružaju priliku da se osiguraju podaci i potvrde u vezi s pojedinačnim sektorima ili temama, posebno od nadležnih, odgovornih osoba ili osoba koje imaju određenu stručnost iz javnog, privatnog i trećeg sektora. Naknadno okupljanje svih takvih pojedinačnih fokus grupa na radionicama može pružiti prilike za prepoznavanje i rješavanje sinergija i kompromisa diljem sektora i tema. To uključuje rješavanje neizravnih utjecaja, učinaka prelijevanja i potencijalne neprilagođenosti.

Za razmjenu znanja, društveno učenje i zajedničko stvaranje novih ideja preporučuju se formati radionica kao što su **World Café**, **Fish Bowl**, igranje uloga i **Pro Action Café**. Ove metode stvaraju otvorene i interaktivne prostore za dijalog, pomažući u stvaranju različitih perspektiva i zajedničkog razumijevanja.

ANKETE GRAĐANA

Možete izraditi ankete za konzultiranje građana o njihovim stajalištima, problematikama i motivacijama u vezi s klimatskim ranjivostima, rizicima i mogućnostima prilagodbe. Neki primjeri uključuju **anketa o klimatskim promjenama u Valladolidu - ES**, projektna anketa **KNOWING EU o suočavanju s klimatskim promjenama i anketa za građane u sklopu projekta IMPETUS u sedam bioklimatskih regija diljem Europe**. Razumijevanje kolektivnih stajališta, problematika i motivacija presudno je za uspješan razvoj i provedbu vaše strategije ili plana prilagodbe klimi. Može vam pružiti dragocjene uvide u potencijalne prepreke mjerama prilagodbe i pomoći vam da razvijete svoju strategiju ili plan prilagodbe klimi u skladu s potrebama i očekivanjima građana, čime se povećava njegova relevantnost plana i uvažavanje građana.

ŽIVI LABORATORIJI

Živi laboratorij je okruženje za ispitivanje u stvarnim okolnostima u kojem se rješenja zajednički stvaraju, testiraju i usavršavaju. Može omogućiti da se procjena klimatskih rizika i mogućnosti prilagodbe vrši zajedno s onima koji su u opasnosti i/ili koji bi mogli imati koristi od predloženih rješenja.

Dobar primjer je EU projekt **FEAST**, koji koristi eksperimentalna okruženja usmjerena na korisnike kako bi uključio ranjive skupine, stekao njihove uvide i na taj način krenuo u rješavanje ekonomskih i geografskih prepreka u primjeni održive prehrane. Postoje i drugi živi laboratoriji koji nastoje pretvoriti **tjeskobe** zbog klimatskih promjena u osnaživanje, poput onih iz projekata **CALM -EY** i **EMBRACE** u Litvi, Italiji i Grčkoj, a koji se bave emocionalnim odgovorima na klimatske promjene i nastoje potaknuti međusobno učenje i otpornost. U ovakvim živim laboratorijima tjeskobu se pretvara u proaktivan angažman, osiguravajući da se emocionalno blagostanje uzima u obzir prilikom procjene ključnih rizika i ranjivosti, postavljanja prioriteta i ciljeva prilagodbe i odabira prikladnih opcija prilagodbe kroz vještu facilitaciju i osnaživanje zajednice.

ALATI ZA POTICANJE SUDJELOVANJA

Postoji bezbroj dobro dokazanih alata za poticanje sudjelovanja (kao što je **vodič za MSP**) koje fokusne grupe ili radionice dionika mogu koristiti za olakšavanje podataka i napretka u Koracima 2, 4 i 4. Kas se nastoji naći zajednički teren mogu biti korisni alati kao što su zamišljanje, **peterokutni problem**, **participativno mapiranje**, **studijski krugovi** i kognitivno mapiranje. Uz ove alate za sudjelovanje, drugi strukturirani formati poput kolaborativnih inovacijskih laboratorija pružaju namjenska okruženja za ključne dionike (uključujući civilno društvo, istraživače, kreatore politike i tvrtke) za zajednički razvoj i izradu prototipa rješenja. Ovi laboratoriji olakšavaju kreativno rješavanje problema poticanjem interdisciplinarnе suradnje i iterativnog eksperimentiranja. Druge opcije predstavljaju hackathoni, koji su intenzivni, vremenski ograničeni događaji na kojima različiti timovi brzo dizajniraju i testiraju inovativna rješenja kako bi riješili specifične izazove. Na njima se okupljaju tehnički stručnjaci, praktičari, donositelji odluka te mogu stvoriti nove ideje i ubrzati razvoj praktičnih strategija prilagodbe.

Postoje i alati koji vam pomažu upravljati očekivanjima o ulogama i nastojanjima, uključiti različite perspektive u donošenje odluka i izgraditi konsenzus za poduzimanje radnji u određivanju prioriteta i odabiru opcija prilagodbe, uključujući **participativnu multikriterijalnu analizu**, **otvorene forume** i **round-robin** alat. Participativna multikriterijalna analiza omogućuje dionicima da budu aktivno uključeni u definiranje kriterija vrednovanja, određivanje težinskih ocjena za te kriterije i bodovanje različitih opcija prilagodbe. Kroz radionice, savjetodavne rasprave i interaktivne zadatke, dionici, uključujući kreatore politike, lokalne zajednice, poduzeća, istraživače, mogu iskazati svoje mišljenje o prioritetima i postići zajedničko razumijevanje najučinkovitijih i najizvodljivijih strategija prilagodbe. Ovaj participativni alat ključan je u Koraku 4 i osigurava da odluke odražavaju višestruke perspektive, povećavaju legitimnost i povećavaju lokalno vlasništvo nad odabranim mjerama.

Tablica 2 prikazuje ostale participativne aktivnosti. Vaše svrhe za angažiranje i komunikaciju s dionicima i građanima u 2., 3. i 4. Koraku trebali bi vas usmjeravati koje ćete participativne aktivnosti odabrati.

Inauguracijski sastanak Općinskog vijeća Setúbala za okoliš (CME), rujan 2024

KORACI 2, 3 I 4:

PROCJENA KLIMATSKIH RIZIKA I RANJIVOSTI TE IDENTIFICIRANJE, PROCJENA I DABIR OPCIJA PRILAGODBE

Tablica 2. Preporučene participativne aktivnosti za uključivanje dionika i građana u Koracima 2, 3 i 4: Procjena klimatskih rizika i ranjivosti, te identificiranje, procjena i odabir opcija prilagodbe.

Participativna aktivnost	Ciljna skupina	Zašto koristiti ovu aktivnost u koracima 2, 3 i 4?	Razmatranja	Primjeri korisnih alata, te dobrih praksi i iskustava
Sudionička radionica	Dionici; građana	Identificiranje klimatskih rizika i ranjivosti (Korak 2), istraživanje mogućnosti prilagodbe (Korak 3) i evaluacija/odabir mjera (Korak 4) promicanjem međusobnog učenja, aktivnog slušanja i specifičnih alata za uključivanje i tehnika facilitacije.	Izazovi u koordinaciji i facilitaciji	Korisni alati Kreirajte svoju budućnost – participativna radionica za izradu ciljeva za napore u području prilagodbe klimi; simulacije igranja uloga za donošenje odluka o klimatskim promjenama; podržavanje odluka o prilagodbi kroz planiranje scenarija; TransformAr Playbook ver. 5 o organiziranju participativnih radionica u različitim regijama i gradovima Europe Dobre prakse i iskustva Projekt 'Scenariji za održivu Europu 2050'; participativne radionice EU projekta REXUS; radionica o izazovima i prilikama za prilagodbu klimi kroz program Copernicus, promatranje Zemlje i krajolik politika; projekt ISWEL, u scenariju planiranja prilagodbe.
Fokus grupe	Građani	Učinkovito za dubinsku raspravu za potrebe detaljnog istraživanja klimatskih rizika (Korak 2), prikupljanje ulaznih podataka o potencijalnim opcijama prilagodbe (Korak 3) i razrađivanje kriterija odabira (Korak 4).	Možda ne predstavlja stajališta šire zajednice	Korisni alati EIP-AGRI 46 fokusne grupe; Fokusna grupa o 'Tranzicijskim planovima za ublažavanje klimatskih promjena'. Dobre prakse i iskustva CREST fokus grupa o otpornosti urbane infrastrukture na klimatske promjene u Bordeauxu.
Kampanja podizanja svijesti	Dionici; građani	Važno za izgradnju baze dokaza, povećanje javne svijesti i osiguravanje razmjene informacija o klimatskim rizicima (Korak 2). Promicanje potencijalnih opcija prilagodbe (Korak 3) i osiguravanje prihvatanja dionika za odabrane mjere (Korak 4).	Zahtijeva stalne napore za održavanje angažmana	Dobre prakse i iskustva 'Vi kontrolirate klimu', kampanja koju je pokrenula Europska komisija; kampanja podizanja javne svijesti 'Nizozemska živi s vodom' (video); Program voda spašava grad u Zaragozi.
Anketa za građane	Građani	Prikupljanje širokog raspona percepcija o klimatskim rizicima i ranjivostima (Korak 2), procjena potpore za mogućnosti prilagodbe (Korak 3) i informiranje o odabiru mjera (Korak 4).	Nedostatna detaljnost uvida, potencijalna pristranost, specifične zajednice koje treba pridobiti	Dobre prakse i iskustva Ankete o stajalištima o klimi koje provode lokalne jedinice samouprave, poput ankete koju je pokrenuo projekt IMPETUS koji financira EU; otvoreno savjetovanje Europske komisije o strategiji EU za prilagodbu klimatskim promjenama; ankete građana u Dresdenu i Valladolidu; Anketa o projektu KNOWING EU.
Živi laboratoriji	Dionici; građana	Zajednička procjena klimatskih rizika i mogućnosti prilagodbe u stvarnom okruženju (Korak 2 i Korak 3), te iterativno usavršavanje odabranih mjera (Korak 4).	Složena organizacija, zahtijeva stalno upravljanje	Dobre prakse i iskustva EuCliPa udruga za klimu i njezini laboratoriji; živi laboratoriji za klimatsku prilagodbu projekta SCORE ; ECO-READY živi laboratoriji; I-CISK živi laboratoriji u kojima se razvijaju klimatske usluge usmjerene na čovjeka kroz akcijska istraživanja u žarištima klimatskih promjena u Europi i Africi.
Hackathoni	Dionici	Kreiranje inovativnih opcija prilagodbe (Korak 3) i zajednička evaluacija potencijalnih mjera (Korak 4).	Intenzivna vremenska obveza, zahtijeva facilitaciju	Dobre prakse i iskustva Hackathoni za razvoj klimatskih tehnoloških rješenja kao što su windeurope hackathon, klimatski hackathon i za građane i istraživače; 'EU Sparks for Climate' inicijativa organizira niz online hackathona u nekoliko zemalja.
Participativna multikriterijalna analiza	Dionici	Presudno za razrađivanje, procjenu i odabir opcija prilagodbe na temelju dogovorenih kriterija (Korak 4) u procesu zajedničkog odlučivanja.	Zahtijeva stručnost u kriterijima i analizi	Korisni alati BCNUEJ, Pomoć pri participativnom multikriterijalnom odlučivanju (MCDA).

KORAK 5: PROVEDBA POLITIKA I AKCIJA PRILAGODBE

Upute za čitanje ovog odjeljka:

Započnite s pregledom ciljeva kako biste razumjeli potrebu za uključivanjem dionika i građana tijekom Koraka 5 RAST-a, koji je usredotočen na provedbu. Predlažu se participativne aktivnosti i praktični alati o tome kako uključiti i komunicirati s dionicima i građanima u razvoju strategija prilagodbe, planova i planova provedbe s proračunom troškova, identificiranju izvora financiranja i provedbi aktivnosti prilagodbe.

Ciljevi ovog odjeljka:

- Objasniti kako se dionici iz javnog, privatnog i trećeg sektora te građani mogu uključiti tijekom Koraka 5 RAST-a.
- Istaknuti participativne aktivnosti za proračunavanje troškova provedbenih planova, identificirati izvore financiranja i uključiti ključne javne i privatne dionike u provedbu politike.
- Osigurati alate, primjere okvira i iskustava za suradnju i izgradnju konsenzusa, participativno planiranje proračuna i druge primjere za poticanje strukturiranog dijaloga i zajedničkog rada za uspješnu prilagodbe i provedbu

AKCIJSKI PLANOWI PROVEDBE PRILAGODBE

U izradi planova provedbe bit će važno da uključite:

- Operativne voditelje iz javnog, privatnog ili trećeg sektora koji će biti nadležni ili odgovorni za njihovu provedbu
- Stručnjake s određenim relevantnim znanjem, npr. o standardima, specifikacijama ili dobrim praksama
- Dionike i građane koji na neki način mogu pridonijeti njihovoj provedbi

Također će biti važno da obavijestite sve građane na koje bi provedba takvih planova mogla utjecati ili koji bi mogli imati koristi od njih.

PROCESI SUDJELOVANJA RAZVIJENI U PROJEKTIMA FINANCIRANIM OD STRANE EU

Akcijski planovi za provedbu prilagodbe klimatskim promjenama, uključujući bilo kakav razvoj okolnosti koje omogućavaju njihovu provedbu (kao što su zakonodavstvo, propisi, politike, strategije, planovi ili poticaji), mogu predstavljati proces u kojem različiti sudionici raspravljaju i razmatraju određena pitanja kako bi se osigurao uključiv i strukturiran dijalog. Ovaj proces može uključivati olakšavanje informiranih rasprava, izgradnju konsenzusa i integraciju različitih perspektiva kako bi se osiguralo da akcije i planovi koje iz toga proizlaze budu sveobuhvatni i široko prihvaćeni. Za dodatnu inspiraciju možete vidjeti primjere okvira koji su razvijeni u projektima **PHOENIX** i **REAL DEAL** koje financira EU te alata za uključivanje, poput **dijaloga zajednice**. Predlažu se i drugi alati za povećanje angažmana i poticanje suradničkog donošenja odluka, poput kampanja zagovaranja borbe protiv klimatskih promjena i participativnog istraživanja u zajednici.

ZELENI PARTICIPATIVNI PRORAČUNI

Za izradu planova provedbe s proračunom troškova, proces suodlučivanja može pratiti Korak 5 sa **zelenim participativnim proračunom**. Ovaj pristup predstavljen je u **Lisabonu** i **Barceloni** gdje sugrađani bili izravno uključeni u raspodjelu sredstava za klimatske projekte. Kako biste prikupili različite uvide i ideje od dionika o relevantnim izvorima financiranja i financiranja za provedbu politika prilagodbe klimi, možete koristiti participativne aktivnosti (kao što je participativno planiranje proračuna, radionice za dionike, konzultacijske forumi, fokusne grupe, participativno istraživanje u zajednici ili javne sastanke). Kako bi vam pomogao u razumijevanju opcija za financiranje i izvore sredstava, **ovaj vodič** uvodi izvore i instrumente, kao što su bespovratna sredstva, javno-privatna partnerstva, grupno financiranje i filantropski fondovi, a svaki je objašnjen prednostima kako bi se osiguralo informirano donošenje odluka.

POTICAJI

U Koraku 5 možete sudjelovati s postojećim lokalnim akcijskim skupinama i mrežama (na primjer, mreža AdaptLocal i inicijativa **Gradskog vijeća Cascaisa**, Portugal) ili potaknuti njihovo osnivanje ako već nisu uspostavljeni. Osim toga, prilikom provedbe mjera prilagodbe možete koristiti **poticaje** kao što su Instrumenti politike zaštite okoliša (EPI) ili Nudge (na primjer, pogledajte **projekt EU Nudge za energetske učinkovitost**), a također i mikro bespovratna sredstva, koja mogu potaknuti promjenu ponašanja i podržati zajedničke ciljeve (vidi Tablicu 3).

Tablica 3. Preporučene participativne aktivnosti za uključivanje dionika i građana u Korak 5: Provedba politika i akcija prilagodbe

Participativna aktivnost	Ciljna skupina	Zašto koristiti ovaj alat u Koraku 5?	Razmatranja	Primjeri korisnih alata, te dobrih praksi i iskustava
Zeleni participativni proračun	Građani	Zajedničko donošenje odluka o raspodjeli proračuna uključivanjem građana kako bi se osiguralo korištenje sredstava za mjere prilagodbe. Pomaže u određivanju prioriteta akcija na temelju potreba zajednice i kontekstualnih aspekata.	Složenost u određivanju proračuna i financijskom upravljanju	Korisni alati Teorija promjene participativnog proračuna kao alata za razumijevanje promjena. Dobre prakse i iskustva Iskustva zelenog participativnog proračuna iz Škotske, u Lisabonu, u Barcelona.
Kampanja zagovaranja borbe protiv klimatskih promjena	Dionici; Građani	Zagovarati integraciju planova prilagodbe u šire politike, za podizanje svijesti i osiguravanje političke potpore mjerama prilagodbe.	Zahtijeva snažne komunikacijske strategije	Korisni alati Opis strategija zagovaranja u Climate-ADAPT-u. Dobre prakse i iskustva Sastanak na vrhu Climate Chance Europe 2024 u Walloniji Europski registar transparentnosti – Europski parlament.
Poticaji	Dionici; Građani	Provesti poticaje za promjene ponašanja te motiviranje i uključivanje dionika i građana u provedbu i donošenje mjera prilagodbe.	Zahtijeva učinkovito praćenje i evaluaciju	Korisni alati Opis ekonomskih poticaja za promjenu ponašanja u Climate-ADAPT-u. WEATHER financiran iz FP7 i poticaji za prilagodbu prometa i njihov potencijalni utjecaj. Pregled ekonomskih instrumenata u EU projektu EPI-Water.
Javni sastanci	Dionici; Građani	Dijeljenje informacija o planovima prilagodbe i prikupljanje zajedničkog doprinosa za donošenje odluka čime se osigurava transparentnost i široku uključenost zajednice.	Potencijal za slab odaziv, zahtijeva dobru facilitaciju	Dobre prakse i iskustva Plenarna sjednica Gradskog vijeća Benidorma za Plan prilagodbe klimatskim promjenama. Javni svjetski ekonomski forum: weforum Savezni grad Bonn, u suradnji s ICLEI-om, ugostio je Daring Cities, globalnog foruma koji osnažuje urbane vođe i donositelje odluka da se uhvate u koštac s klimatskom krizom.
Participativno istraživanje u zajednici (CBPR)	Građani	Uključiti građane u zajedničku analizu mjera prilagodbe i podržati zajedničko učenje uz razvoj informiranih i prihvaćenih mjera prilagodbe.	Zahtijeva snažnu suradnju zajednice	Korisni alati Alat Sveučilišta u Gironi uključujući CBPR. CBPR iz Švedskog međunarodnog centra za lokalnu demokraciju.
Lokalna klimatska akcijska grupa	Građani	Angažirati lokalne klimatske akcijske grupe da uključe zajednice i olakšaju međusobno učenje čime se podržava razvoj i provedba lokalnih strategija prilagodbe.	Potrebna stalna motivacija i koordinacija	Korisni alati Lokalna klimatska akcijska grupa.
Javno-privatna partnerstva (JPP)	Dionici	Partnerstva između vlada, lokalnih vlasti i poduzeća u sufinanciranju i provedbi projekata prilagodbe klimi.	Zajedničko financiranje i stručnost. Rizik od složenih pregovora.	Dobra praksa i iskustvo Poplavne barijere na rijeci Temzi (UK) s partnerstvom za zaštitu Londona od plimnih poplava.

KORAK 6: PRAĆENJE, EVALUACIJA I UČENJE

Upute za čitanje ovog odjeljka:

Započnite s pregledom ciljeva, koji su usredotočeni na uključivanje dionika i građana tijekom Koraka 6 RAST-a, i koji pokrivaju praćenje i evaluaciju provedbe planova prilagodbe klimi. Ovaj odjeljak sadrži alate te uspješne i moćne projekte koji mogu potaknuti javni angažman i zajedničko stvaranje, uzajamno učenje i podršku u naporima praćenja.

Ciljevi ovog odjeljka:

- Objasniti kako se dionici iz javnog, privatnog i trećeg sektora te građani mogu uključiti u Korak 6 RAST-a.
- Razumjeti kako provesti praćenje procesa, rezultata i ishoda te se rješavati izazove povezane s rokovima i poteškoćama u pripisivanju ishoda.
- Istaknuti alate za poticanje angažmana, uzajamnog učenja i podršku za napore praćenja.
- Navesti primjere uspješnih projekata koji prikazuju način na koji javnost sudjeluje u procjeni napretka, smanjenju ranjivosti i osiguravanju dugoročnog angažmana i kvalitete podataka.

UKLJUČIVANJE DIONIKA I GRAĐANA U PRAĆENJE I PROCJENU PRILAGODBE KLIMI

Uključivanje dionika i građana u ovom koraku može pomoći u izgradnji međusobnog razumijevanja napretka prilagodbe, poticati suradnju, povećati povjerenje i potaknuti aktivno sudjelovanje u razradi i provedbi strategija prilagodbe klimi. Ovakva uključenost osigurava da je praćenje uključivo, transparentno i osjetljivo na razvoj klimatskih rizika.

Kako uključiti dionike i građane u praćenje, evaluaciju i učenje:

- Potaknite zajedničko praćenje: Javna tijela, privatni sektor i civilno društvo mogu surađivati u praćenju napretka i mjerenju ishoda prilagodbe. Važno je definirati jasne uloge (tko prijavljuje koje podatke, koliko često, itd.) kako bi se povećala odgovornost.
- Olakšajte dijeljenje podataka i mreže za učenje: to možete učiniti uspostavljanjem procesa i platformi za razmjenu uvida, najboljih praksi i naučenih lekcija između različitih sektora i zajednica u cilju jačanja otpornosti na klimatske promjene.
- Koristite participativne metode evaluacije: Dionici i građani mogu biti uključeni u evaluaciju učinkovitosti kroz strukturirane povratne informacije, participativne procjene ili pristupe pripovijedanja koji prikupljaju kvalitativne uvide.

GRAĐANSKA ZNANOST

Građanska znanost nudi važan pristup na koji javnost može biti uključena u Korak 6 u praćenje varijabli povezanih s klimom (također relevantno u Koraku 2), davanje podataka u stvarnom vremenu i jačanje suradnje između vlasti i zajednica. Uključivanje građana potiče međusobno učenje, zajedničku analizu i unapređuje svijest javnosti o klimatskim rizicima i učinkovitosti implementiranih rješenja.

Kako uključiti građane u praćenje klimatskih promjena:

- Definirajte značajne uloge sudjelovanja i dajte jasne smjernice o tome kako građani mogu doprinijeti (npr. praćenje temperature, izvješćivanje o razinama poplava, prepoznavanje utjecaja klime na biološku raznolikost).
- Osigurajte kvalitetu podataka i dosljednost pomoću metodologije građanske znanosti, sa lekcijama obuke, dostupnim alatima i mehanizmima provjere valjanosti kako biste pomogli u održavanju pouzdanih doprinosa.
- Zadržavajte angažman pomoću mehanizama za dijeljenje rezultata i dobivanje povratnih informacija o tome kako podaci građana utječu na politike i poboljšavaju dugoročno sudjelovanje.

Primjeri građanskih znanstvenih inicijativa uključuju **ScienceUs projekt**, EU **NEWSERA** laboratorij, projekt **Hackair** o kvaliteti zraka, te EU **projekt AGORA** i primjena građanske znanosti na tom primjeru, te **Europska udruga znanosti građana (ECSA)**, koja osigurava resurse i prezentira projekte participativnog praćenja.

ANGAŽMAN PRIVATNOG SEKTORA U PRAĆENJU I EVALUACIJI

Poduzeća imaju ključnu ulogu u praćenju klimatskih rizika, procjeni utjecaja mjera prilagodbe i integraciji otpornosti u svoje poslovanje. Uključivanje privatnog sektora u ovaj korak može poboljšati inovacije, otvoriti mogućnosti ulaganja i ojačati javno-privatnu suradnju.

Kako angažirati tvrtke u praćenju, evaluaciji i učenju:

- Ankete i mehanizmi povratnih informacija: Lokalne vlasti, industrijska udruženja ili inicijative s više dionika mogu zajednički osmisliti ankete za procjenu aktivnosti prilagodbe privatnog sektora, identificirati nedostatke i pratiti napredak tijekom vremena. Na primjer, Austrija je koristila **ankete** za procjenu napora za smanjenje rizika od poplava, i na taj način dobila uvid u doprinose privatnog sektora i u područja za poboljšanje.

- Zajednički razvoj nadzornih ploča: mogu se zajednički osmisliti digitalne platforme s više dionika kako bi se vizualizirali klimatski rizici, napredak u prilagodbe i ranjivosti specifičnih za sektor. U Italiji, nadležna tijela za vodna područja razvila su **nadzorne ploče za rizik od poplava** u kojima sudjeluju osiguravatelji, nositelji zahvata i izrađivači politika u proaktivnom upravljanju rizikom
- Poticanje prilagodljivih poslovnih strategija: Poduzeća mogu sudjelovati u grupama za učenje od kolega, sektorskim dijalozima ili inovacijskim laboratorijima kako bi poboljšali pristupe prilagodbi temeljene na rastućim rizicima i zajedničkim iskustvima.

■ Publications Office
of the European Union

Više informacija:

Prilagodba klimatskim promjenama -
Europska komisija (europa.eu)

Portal Misije EU za prilagodbu
klimatskim promjenama (europa.eu)

Portal Misije <https://futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-adaptation-community/>

#EUmissions

#HorizonEU

#MissionClimateAdaptation